

بررسی استفاده از شبکه‌های مجازی و اجتماعی در آموزش‌های فضای سبز تهران

تاریخ دریافت: ۹۸/۰۹/۱۳

تاریخ پذیرش: ۹۸/۱۰/۳۴

کد مقاله: ۸۱۸۵۸

رضا داودی^۱

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی استفاده از شبکه‌های مجازی و اجتماعی در آموزش‌های تخصصی مراکز گل و گیاه شهرداری تهران انجام گرفته است. جامعه آماری این تحقیق، شامل کلیه شهروندان مناطق ۲ و ۲۰ شهرداری تهران که در سال ۱۳۹۵ در کلاس‌های مراکز گل و گیاه شرکت کرده‌اند که تعداد آن‌ها بالغ بر ۱۰۰۰ نفر می‌باشد. از این تعداد، ۲۷۸ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. ابزار تحقیق پرسشنامه است، روایی پرسشنامه با استفاده از نظرات اساتید راهنما و مشاور و پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ در بازه ۰/۸۴-۰/۷۷ با استفاده از نرم‌افزار SPSS16 مورد تأیید قرار گرفت. نتایج تحقیق حاکی از آن است که بین میزان دسترسی به شبکه مجازی، نگرش نسبت به شبکه مجازی، میزان اطلاع و آگاهی از شبکه مجازی، میزان مهارت در به‌کارگیری شبکه مجازی، سن و تحصیلات و امکان استفاده از شبکه‌های مجازی و اجتماعی در آموزش رابطه مثبت و معنی‌داری در سطح ۰/۹۹ وجود دارد. نتایج حاصل از تأثیر جمعی متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته از طریق رگرسیون چندگانه حاکی از آن است که از دیدگاه پاسخگویان، متغیرهای میزان دسترسی به شبکه مجازی، میزان اطلاع و آگاهی از شبکه مجازی و میزان مهارت در به‌کارگیری شبکه مجازی تأثیر مثبتی بر امکان استفاده از شبکه‌های مجازی و اجتماعی در آموزش داشته است.

واژگان کلیدی: امکان‌سنجی، شبکه‌های اجتماعی مجازی، آموزش مجازی، مراکز گل و گیاه.

۱- رئیس امور اداری و کارگزینی شهرداری منطقه ۶، کارشناس ارشد مهندسی کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی ورامین

۱- مقدمه

از ویژگی‌های قرن بیست و یکم، توسعه شگفت‌آور فناوری اطلاعات و ارتباطات و فراگیر شدن شبکه جهانی اطلاعات، به منظور افزایش سرعت و کیفیت در ارائه کلیه خدمات انسانی از جمله آموزش بهتر، سلامت و بهبود کیفیت زندگی است. (Salehi&Hajizad,2011; Pandya&Gor,2010). فناوری اطلاعات و ارتباطات که از آن به عنوان فاوا یاد می‌شود، روش و ابزاری است که برای دستیابی به اطلاعات و برقراری ارتباط با دیگران مورد استفاده قرار می‌گیرد. همچنین فاوا بر فناوری‌های مبتنی بر الکترونیک و رایانه اشاره دارد. به وسیله این فناوری‌ها می‌توان به اطلاعات دسترسی یافت و آن‌ها را به صورت الکترونیکی از طریق رایانه مورد استفاده قرار داد (Angello&ema,2010 & Clark&Mayer,2011).

یکی از ویژگی‌های برجسته ارتباطات در دنیای معاصر این است که در مقیاسی جهانی صورت می‌پذیرد. شبکه‌های اجتماعی مجازی به عنوان یکی از جدیدترین فناوری‌های ارتباطی ارائه‌دهندگان فضای جهانی در حوزه‌های متعدد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی هستند که به کاربران برای حفظ روابط اجتماعی موجود، پیدا کردن دوستان جدید، تغییر و تکامل سایت‌ها و شریک و سهیم شدن در تجربه‌ها کمک می‌کنند و زمینه عضویت، فعالیت و مشارکت هدفمند کاربران را فراهم می‌آورند. (Massari,2010). این‌گونه جوامع مجازی که به اختصار (SNWs) نمایش داده می‌شوند با کارکردهای متفاوت، سازماندهی خدمات و تلفیق ابزارهای اطلاعاتی و ارتباطی فعل و انفعال‌های غیرخطی را ترویج داده، کاربردها و محتوای وب را برای کاربران ساده نموده و با جذب میلیون‌ها نفر از سراسر دنیا با انگیزه‌های مختلف مفهوم جامعه مجازی را بیش از پیش متصور می‌سازند (شهابی و بیات، ۱۳۹۱).

در واقع، شبکه‌های اجتماعی سکاندار اقیانوس پرتلاطم اینترنت‌اند. شبکه‌هایی که مبتنی بر فناوری "وب ۲" فعالیت داشته و با اجتماع-گرایی مجازی نقش اساسی‌ای را در معادلات رسانه‌ای جهان بازی می‌کنند. این وب‌سایت‌ها علاوه بر قابلیت شبکه‌سازی مجازی، امکان استفاده از فرصت‌های مختلف در فضای اینترنت را اعم از جستجو، خواندن و به اشتراک‌گذاری اخبار، آپلود عکس و فیلم، نوشتن یادداشت‌ها و عضویت در گروه‌های مختلف، تحرک سیاسی فراهم کرده و این امر باعث اقبال کاربران اینترنتی به شبکه‌های اجتماعی شده است. فضای مجازی بسته به ساختارهای اجتماعی شکل می‌یابد و رشد فناوری، همگرایی رسانه‌ای و مسائل مربوط به آن، در شرایط اجتماعی گوناگون بروندهای متفاوتی داشته است. شبکه‌های اجتماعی از گروه‌هایی عموماً فردی یا سازمانی تشکیل شده که از طریق یک یا چند نوع از وابستگی‌ها به هم متصل‌اند و در بستر یک جامعه اطلاعاتی پیچیده، کارکرد مؤثر شبکه همگرا را تصویر می‌کنند و موفقیت و محبوبیت روزافزون آن‌ها به دلیل داشتن رنگ و بوی اجتماعی است (رحمان‌زاده، ۱۳۹۲).

امروزه رویکرد آموزش با تکیه بر توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در نقش نیروی کمکی توسعه اقتصادی و اجتماعی، به صورت یک اصل اقتصادی، اجتماعی، بهداشتی و... پذیرفته شده و در بدنه اصلی نظام‌های آموزشی کشورهای دنیا، به ویژه کشورهای در حال توسعه به کارگرفته شده است (سرمدی، ۱۳۹۴). این نوع یادگیری اکنون، به یک روند تازه و رو به رشد و یک استراتژی مهم در کشورهای بزرگ جهان تبدیل شده است. (Sanayei,2011). سازمان‌های قرن بیست و یکم، بیشترین تأثیر را از تحولات پیش گفته در فناوری اطلاعات پذیرفته‌اند و این تحولات در همه ارکان و کارکردهای آن‌ها نفوذ کرده است. از جمله این ارکان یادگیری الکترونیکی است که از طریق تدوین برنامه‌ها، سیاست‌ها و فعالیت‌های آموزشی الکترونیکی، رسیدن به اهداف فردی و سازمانی سرعت می‌یابد (خیراندیش، ۱۳۹۰).

در این راستا، با توجه به توسعه و گسترش روزافزون شهرها و افزایش جمعیت آن‌ها و پرشدن فضاهای مسکونی و راه‌ها، زمین‌های خالی و بایر در شهرها به حداقل رسانده است. از سوی دیگر تعداد پارک‌های شهری به منظور نزدیک ساختن انسان به طبیعت و کاهش استرس و فشارها به اندازه جمعیت شهری نمی‌باشد. به همین دلیل ارائه آموزش‌هایی به شهروندان در خصوص نگهداری فضای سبز و گل و گیاه در منازل و توجه به محیط زیست ضروری به نظر می‌رسد. البته دلایلی مانند قدمت و عمر زیاد و در نتیجه فرسودگی پارک‌ها، مشکلات محیطی، معضلات اجتماعی، فرهنگی جامعه و عدم توجه به استفاده از کارشناسان و متخصصان فضای سبز و محیط زیست، موجب شده است تا پارک‌ها به محیطی با استفاده کم برای مردم تبدیل شوند، یا اصلاً از آن‌ها استفاده نکرده که خود، می‌تواند مشکلات عدیده‌ای را به وجود آورد.

شهرداری تهران یکی از نهادهای مهم مدیریت این شهر با اتخاذ رویکردی اجتماعی و فراهم نمودن زمینه‌ها و ملزومات آن و تأکید بر ناحیه محوری و محله محوری، تأسیس اداره کل آموزش و مشارکت‌های شهروندی به عنوان متولی امر مشارکت و اقدامات گوناگون دیگر توانسته به عنوان نهادی پیش‌تاز در راستای جلب مشارکت شهروندان و ارتقاء آن، گام‌های اساسی را بردارد (عبداله‌پور و همکاران، ۱۳۹۰).

با توجه به اهمیت مسئله فضای سبز و توسعه آن در کلان شهری نظیر تهران و عدم مشارکت افراد در حفاظت از محیط زیست شهری، بررسی امکان آموزش مجازی در قالب برنامه آموزش‌های مردمی فضای سبز سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهر تهران می‌تواند راهگشا باشد بنابراین، در این تحقیق به بررسی امکان استفاده از شبکه‌های مجازی و اجتماعی در آموزش‌های تخصصی مراکز گل و گیاه مناطق ۱۲ و ۲۰ شهرداری تهران (که دوره‌های آموزش تخصصی گل و گیاه در آنجا برگزار شده است) می‌پردازیم.

در تحقیق نیرومند (۱۳۹۴) با عنوان «بررسی عوامل موثر بر میزان حضور زنان در شبکه‌های اجتماعی مجازی» نتایج گویای این بود که بین آگاهی زنان و حضورشان در شبکه‌های اجتماعی در سطح یک درصد رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. با توجه به اینکه بیشتر زنان مورد مطالعه موافق حضور زنان در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی بودند، ضروری است که اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی مناسب در این زمینه صورت گیرد تا استفاده از فضای مجازی صرفاً جهت بالارفتن آگاهی‌های آنان و کارهای روزمره مفیدشان باشد.

جوادی‌نیا و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی تحت عنوان «تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند» به این نتایج دست یافتند که دانشجویان با معدل و عملکرد تحصیلی پایین‌تر نسبت به دانشجویان با عملکرد و معدل بالاتر، بیشتر از شبکه‌های اجتماعی مجازی استفاده می‌کنند. ۵۷/۹ درصد دانشجویان پس از ورود به دانشگاه در شبکه‌های اجتماعی مجازی عضو می‌شوند از اینرو اطلاع‌رسانی در خصوص استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و آثار مختلف آن را در ابتدای ورود دانشجویان به دانشگاه پیشنهاد کرده‌اند.

شهبابی و بیات (۱۳۹۱) در پژوهش خود تحت عنوان «اهداف و انگیزه‌های عضویت کاربران در شبکه‌های اجتماعی مجازی» به این نتیجه رسیدند که اکثر کاربران به منظور تسهیل روابط فعلی و احیای ارتباطات دوستانه قبلی به آن روی آورده‌اند و فضای مجازی را سیاسی نمی‌دانند. همچنین تمایل جوانان برای برقراری ارتباط با افراد غیر ایرانی از دیگر انگیزه‌های پیوستن به شبکه‌های اجتماعی مجازی است.

یافته‌های تحقیق خیراندیش (۱۳۹۰) با عنوان «الگوی امکان‌سنجی اجرای آموزش‌های مجازی» نشان داد که مؤلفه‌های فنی- تکنولوژی، فرهنگی- اجتماعی، آموزشی، حقوقی- اداری، راهبردی و اقتصادی، عوامل مؤثر و قابل قبول برای ارزیابی اجرای آموزش مجازی بودند. همه مؤلفه‌های الگو به جز مؤلفه راهبردی از وضعیت مطلوبی برای اجرای آموزش مجازی برخوردار بودند. براساس تحقیق اسمعیلی و میردامادی (۱۳۸۹) در خصوص بررسی میزان تجربه و علاقه مشارکت کنندگان در کلینیک‌های گل و گیاه بر دانش، مهارت و بینش آن‌ها نسبت به محیط زیست سالم که جامعه آماری تحقیق شامل کلیه شهروندان تهرانی که در منطقه ۱۴ شهرداری تهران در کلاس‌های آموزشی فضای سبز شرکت کرده‌اند، یافته‌های تحقیق نشان داد که میزان دانش، مهارت و بینش شهروندان شرکت‌کننده در دوره‌های فضای سبز شهرداری افزایش یافته است. همچنین این یافته‌ها نشان داد که بین متغیرهای سن و سطح تحصیلات با متغیر وابسته دانش شهروندان نسبت به محیط زیست سالم رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. اما متغیرهای تجربه و علاقه شهروندان مستقل از میزان دانش، مهارت و بینش آن‌ها در زمینه محیط زیست سالم بوده است.

تحقیق حمد (۲۰۱۳) تحت عنوان «درک و استفاده از شبکه‌های اجتماعی در بین دانشجویان» که در کویت اجرا شد، نشان داده شد که، دانشجویان بیشتر برای اهداف تفریح و سرگرمی از شبکه‌های اجتماعی مجازی استفاده می‌کنند و نداشتن تجربه در استفاده از این شبکه‌ها یکی از اصلی‌ترین دلایل این امر است. همچنین دانشجویان برای آگاهی از کیفیت اطلاعات موجود در شبکه‌های اجتماعی مجازی نیاز به آموزش دارند. ضرورت شناساندن حریم خصوصی در شبکه‌های اجتماعی مجازی به دانشجویان یکی دیگر از یافته‌های این تحقیق است.

در تحقیق کومار (۲۰۱۲) با عنوان «درک دانشجویان و استفاده آن‌ها از سایت‌های شبکه اجتماعی» مشخص شد که فیسبوک محبوبترین سایت در مقایسه با دیگر سایت‌های شبکه اجتماعی است. به علاوه دانشجویان نشان دادند که امنیت و حفظ حریم خصوصی از جمله نگرانی‌های اصلی آن‌ها است اما با این وجود باهم اکثریت آن‌ها در پروفایل خود از نام و عکس واقعی خود استفاده می‌کنند.

دانیل و همکارانش (۲۰۱۰) در پژوهش خود با عنوان «آموزش مجازی با استفاده از یک محیط یادگیری کارآمد» بیان کردند که، نگرش نسبت به قوه‌ی ادراک، دانسته‌های رایانه‌ای، انگیزه، سبک یادگیری، در دسترس بودن زیرساخت‌ها، و توزیع جنسی تا حد نسبتاً زیادی در موفقیت اجرا و استقرار آموزش مجازی مفید است و با استفاده از محیط آموزش مجازی مناسب یادگیری

خودتنظیم محقق می‌شود. ارتباط معنی داری بین انگیزه و تلاش دانش آموز در این محیط دیده شده است و در نهایت استفاده مناسب از منابع یادگیری به عنوان بخشی از صلاحیت تحت نظارت در نظر گرفته شده است.

پارک^۱ (۲۰۱۰) نیز در پژوهشی با عنوان "تفاوت شناخت و استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در بین دانشجویان و اعضای هیأت علمی" دریافت که دانشجویان نسبت به اعضای هیأت علمی در شبکه‌های اجتماعی مجازی فعالتر هستند و دانشجویان لیسانس بیشتر از خدمات پروفایل استفاده می‌کنند در حالیکه دانشجویان کارشناسی ارشد بیشتر خدمات عام را مورد استفاده قرار می‌دهند.

رویز و همکاران (۲۰۰۷) طی تحقیقی تحت عنوان "سازگاری کنونی سیستم‌های آموزش الکترونیکی" به این نتیجه رسیدند که نرم افزارهای موجود جوابگوی نیازهای خاص کاربران در حال حاضر نمی باشد و برای برآوردن این نیازها باید از سیستم‌های نرم افزاری انطباقی جدید استفاده شود.

۲- اهداف تحقیق

با توجه به مطالب ذکر شده هدف کلی این تحقیق، امکان‌سنجی استفاده از شبکه های مجازی و اجتماعی در آموزش‌های تخصصی مراکز گل و گیاه شهرداری تهران بوده که برای رسیدن به این هدف، اهداف اختصاصی شامل:

- بررسی تأثیر ویژگی‌های فردی (سن، تحصیلات) بر امکان استفاده از شبکه های مجازی و اجتماعی در آموزش‌های تخصصی مراکز گل و گیاه شهرداری تهران؛
- بررسی تأثیر میزان دسترسی به شبکه مجازی بر امکان استفاده از شبکه های مجازی و اجتماعی در آموزش‌های تخصصی مراکز گل و گیاه شهرداری تهران؛
- بررسی تأثیر نگرش نسبت به شبکه مجازی بر امکان استفاده از شبکه های مجازی و اجتماعی در آموزش‌های تخصصی مراکز گل و گیاه شهرداری تهران؛
- بررسی تأثیر میزان اطلاع و آگاهی از شبکه مجازی بر امکان استفاده از شبکه های مجازی و اجتماعی در آموزش‌های تخصصی مراکز گل و گیاه شهرداری تهران؛
- بررسی میزان مهارت در بکارگیری شبکه مجازی بر امکان استفاده از شبکه های مجازی و اجتماعی در آموزش‌های تخصصی مراکز گل و گیاه شهرداری تهران.

۳- روش پژوهش

تحقیق حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ روش تحقیق، پیمایشی در قالب تحقیقات توصیفی همبستگی است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه می‌باشد. جهت تدوین پرسشنامه، ابتدا مبانی نظری موضوع با توجه به منابع و مراجع مربوطه مورد بررسی قرار گرفت؛ سپس با در نظر گرفتن نتایج مطالعات، پرسشنامه مقدماتی تهیه گردید و پس از اطمینان از روایی و پایایی آن و انجام اصلاحات لازم، پرسشنامه نهایی طراحی گردید. به منظور بررسی روایی ابزار تحقیق، پرسشنامه طراحی شده در اختیار متخصصان و صاحب‌نظران مربوطه قرار گرفت که پس از انجام اصلاحات لازم و تغییر بعضی از سؤالات، اعتبار پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفت. جهت آزمون پایایی ابزار، تعداد ۳۰ پرسشنامه مربوط به افراد مورد مطالعه تکمیل گردید و کروناخ آلفا محاسبه گردید (بین ۰.۷۷-۰.۸۴) که برای تحقیق حاضر ضریب پایایی مناسبی بود. جامعه آماری مورد تحقیق، بالغ بر ۱۰۰۰ نفر در نظر گرفته شده که از این تعداد براساس فرمول کوکران ۲۷۸ نفر به عنوان حجم نمونه و به کمک روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از نرم‌افزار SPSS16 استفاده شد. در آمار توصیفی از آماره‌های ضریب تغییرات، میانگین، نما و میانگین و در آمار استنباطی از روش‌های تحلیل همبستگی و تحلیل رگرسیون بهره گرفته شد.

۴- یافته‌ها

نتایج حاصل از آمار توصیفی:

با توجه به نتایج تحقیق، متوسط سن شهروندان مناطق ۱۲ و ۲۰ شهرداری تهران که در سال ۱۳۹۵ در کلاس‌های مراکز گل و گیاه شرکت کرده‌اند، ۳۴ سال می‌باشد که جوانترین آن‌ها ۲۰ سال و مسن ترین آن‌ها ۶۳ سال داشته اند. از نظر جنسیت، ۴۷ درصد از آن‌ها، مرد و ۵۳ درصد از آنان زن می باشند. از نظر تحصیلات، ۱۷/۸ درصد دارای تحصیلات دیپلم، ۹/۸ درصد فوق

دیپلم، ۴۲/۵ درصد لیسانس و ۲۹/۸ درصد فوق لیسانس و بالاتر هستند. همچنین، ۶۲ درصد از آن‌ها، مجرد و ۳۸ درصد متأهل می‌باشند.

با توجه به نتایج تحقیق، ۲/۲ درصد از شهروندان مناطق ۱۲ و ۲۰ شهرداری تهران که در سال ۱۳۹۵ در کلاس‌های مراکز گل و گیاه شرکت کرده‌اند، در حد کم، ۲۸/۴ درصد در حد متوسط، ۳۷/۱ درصد در حد زیاد و ۳۲/۴ درصد در حد خیلی زیاد به اینترنت دسترسی دارند. همچنین، ۷/۶ درصد از آن‌ها، در حد خیلی کم، ۱۵/۸ درصد در حد کم، ۴۶ درصد در حد متوسط، ۱۶/۲ درصد در حد زیاد و ۱۴/۴ درصد در حد خیلی زیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی اعتماد دارند. و ۱۱/۳ درصد از آن‌ها، ۱ ساعت در روز، ۳۵/۸ درصد ۲ ساعت در روز، ۱۵ درصد ۳ ساعت در روز، ۱۶/۱ درصد ۴ ساعت در روز و ۲۱/۹ درصد ۵ ساعت در روز از اینترنت استفاده می‌کنند.

رتبه بندی دیدگاه پاسخگویان در رابطه با امکان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در آموزش:

رتبه بندی گویه‌ها براساس ضریب تغییرات نشان می‌دهد؛ شهروندان مناطق ۱۲ و ۲۰ شهرداری تهران که در سال ۱۳۹۵ در کلاس‌های مراکز گل و گیاه شرکت کرده‌اند معتقدند که، مهمترین نیاز هر فردی نیاز به آموزش است، مناسبترین راهکار برای مبارزه با تهدیدهای شبکه‌های اجتماعی، فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی است و امکان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در آموزش برای اغلب شهروندان فراهم است؛ با ضریب تغییرات ۱۱، ۱۲/۷ و ۱۵/۷ درصد در اولویت اول تا سوم قرار دارند.

جدول ۱: رتبه بندی دیدگاه پاسخگویان در رابطه با امکان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در آموزش

ردیف	گویه‌ها	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات (درصد)
۱	مهمترین نیاز هر فردی، نیاز به آموزش است.	۴/۳۶	۰/۴۸	۱۱
۲	مناسبترین راهکار برای مبارزه با تهدیدهای شبکه‌های اجتماعی، فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی است.	۴/۲۵	۰/۵۴	۱۲/۷
۳	امکان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در آموزش برای اغلب شهروندان فراهم است.	۴/۲۵	۰/۶۷	۱۵/۷
۴	آموزش مجازی باعث ارتقاء سطح دانش افراد جهت بهره‌برداری مناسب و هدفمند از شبکه‌های اجتماعی در زمینه آموزش و یادگیری می‌شود.	۳/۹۹	۰/۶۹	۱۷/۲
۵	شرکت در مباحث و نتیجه‌گیری از آن‌ها، یادگیری پایدارتری را به دنبال دارد.	۳/۹۰	۰/۷۰	۱۷/۹
۶	استفاده از شبکه‌های مجازی، در آموزش‌های تخصصی گل و گیاه موثر است.	۴/۱۶	۰/۷۵	۱۸
۷	جنبه سرگرمی و تفریح در شبکه‌های مجازی بیشتر از سایر زمینه‌ها است.	۴/۰۸	۰/۷۷	۱۸/۸
۸	بکارگیری شبکه‌های مجازی برای آموزش‌های تخصصی گل و گیاه مقرون به صرفه است.	۴/۰۳	۰/۷۸	۱۹/۳
۹	ارائه آموزش از طریق شبکه‌های مجازی برای شهرداری امکان‌پذیر است.	۳/۸۱	۰/۷۹	۲۰/۷
۱۰	بطور کلی مناسب‌ترین روش آموزش شهروندان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی است.	۳/۷۱	۰/۹۷	۲۶/۱

طیف ارزیابی: ۱= کاملاً مخالف ۲= مخالف ۳= بی‌نظر ۴= موافق ۵= کاملاً موافق

نتایج حاصل از آزمون همبستگی بین متغیرهای تحقیق:

یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که بین میزان دسترسی به شبکه مجازی، نگرش نسبت به شبکه مجازی، میزان اطلاع و آگاهی از شبکه مجازی، میزان مهارت در بکارگیری شبکه مجازی، تحصیلات و امکان استفاده از شبکه‌های اجتماعی و اجتماعی در آموزش رابطه مثبت و معنی‌داری در سطح ۰/۹۹ وجود دارد. و بین سن و امکان استفاده از شبکه‌های اجتماعی در آموزش رابطه منفی و معنی‌داری در سطح ۰/۹۹ وجود دارد (جدول ۲).

جدول ۲: همبستگی بین متغیرهای تحقیق

ردیف	متغیر مستقل	متغیر وابسته	r	p
۱	میزان دسترسی به شبکه مجازی		۰/۵۰۹**	۰/۰۰۰
۲	نگرش نسبت به شبکه مجازی	امکان استفاده از شبکه های مجازی و اجتماعی در آموزش	۰/۸۴۷**	۰/۰۰۰
۳	میزان اطلاع و آگاهی از شبکه مجازی		۰/۴۲۸**	۰/۰۰۰
۴	میزان مهارت در بکارگیری شبکه مجازی		۰/۵۱۱**	۰/۰۰۰
۵	سن		-۰/۴۴۹**	۰/۰۰۰
۶	تحصیلات		۰/۲۶۵**	۰/۰۰۰

* = معنی داری در سطح ۰/۹۵ ** = معنی داری در سطح ۰/۹۹

تعیین عوامل مؤثر بر امکان استفاده از شبکه های مجازی و اجتماعی در آموزش:

برای پیش بینی امکان استفاده از شبکه های مجازی و اجتماعی در آموزش از رگرسیون چندگانه استفاده گردید. لازم به ذکر است که از روش رگرسیون گام به گام برای به دست آوردن معادله استفاده شد. پس از ورود کلیه متغیرهای دارای همبستگی معنی دار تنها متغیرهای میزان دسترسی به شبکه مجازی، میزان اطلاع و آگاهی از شبکه مجازی و میزان مهارت در بکارگیری شبکه مجازی وارد معادله شدند. این متغیرها توانایی تبیین ۶۵/۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته را دارا می باشند. از طرفی بررسی ضرایب رگرسیون استاندارد شده نشان می دهد که متغیر میزان دسترسی به شبکه مجازی (B=۰/۳۲۴) سهم و نقش بیشتری را در امکان استفاده از شبکه های مجازی و اجتماعی در آموزش داشته است.

جدول ۳: مراحل مختلف ورود متغیرهای مستقل در تحلیل رگرسیونی

مراحل	متغیر	R	R ²	R ² Adj	Std
۱	میزان دسترسی به شبکه مجازی (X _۱)	۰/۷۷۴	۰/۶۰۰	۰/۵۹۲	۳/۹۱۶
۲	میزان اطلاع و آگاهی از شبکه مجازی (X _۲)	۰/۷۹۹	۰/۶۲۸	۰/۶۲۷	۳/۷۴۴
۳	میزان مهارت در بکارگیری شبکه مجازی (X _۳)	۰/۸۱۸	۰/۶۶۹	۰/۶۵۶	۳/۵۹۵

جدول ۴: ضرایب متغیرهای وارد شده در معادله رگرسیونی

متغیر	B	اشتباه استاندارد B	Beta	T	Sig.
میزان دسترسی به شبکه مجازی (X _۱)	۳/۵۳۱	۰/۸۴۶	۰/۳۲۴	۴/۱۷۶	۰/۰۰۰
میزان اطلاع و آگاهی از شبکه مجازی (X _۲)	۰/۴۸۲	۰/۱۴۴	۰/۱۹۸	۳/۳۴۷	۰/۰۰۱
میزان مهارت در بکارگیری شبکه مجازی (X _۳)	۲/۹۷۹	۰/۹۷۴	۰/۲۴۹	۳/۰۵۸	۰/۰۰۳
عدد ثابت	۱۶/۳۱۸	۲/۸۱۲	-	-	-

با توجه به معادله خط رگرسیون $Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots$ معادله به شرح زیر می باشد:

بر حسب B:

$$Y = ۱۶/۳۱۸ + ۳/۵۳۱ x_1 + ۰/۴۸۲ x_2 + ۲/۹۷۹ x_3$$

بر حسب β :

$$Y = ۰/۳۲۴ x_1 + ۰/۱۹۸ x_2 + ۰/۲۴۹ x_3$$

بحث و نتیجه‌گیری

- این تحقیق که با هدف امکان‌سنجی استفاده از شبکه‌های مجازی و اجتماعی در آموزش‌های تخصصی مراکز گل و گیاه شهرداری تهران صورت گرفته، نشان می‌دهد که از دیدگاه پاسخگویان مهمترین نیاز هر فردی، نیاز به آموزش است و آموزش از طریق شبکه‌های مجازی یکی از جدیدترین شیوه‌های آموزشی است؛ امکان استفاده از شبکه‌های مجازی در آموزش برای اغلب شهروندان فراهم است و مناسبترین راهکار برای مبارزه با تهدیدهای شبکه‌های اجتماعی، فرهنگ سازی و اطلاع رسانی است.
- یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که بین میزان دسترسی به شبکه مجازی و امکان استفاده از شبکه‌های مجازی و اجتماعی در آموزش رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. این نتیجه در راستای نتایج حاصل از تحقیق دانیل و همکارانش (۲۰۱۰) می‌باشد
 - یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که بین نگرش نسبت به شبکه مجازی و امکان استفاده از شبکه‌های مجازی و اجتماعی در آموزش رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. این نتیجه در راستای نتایج حاصل از تحقیق دانیل و همکارانش (۲۰۱۰) می‌باشد
 - یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که بین میزان اطلاع و آگاهی از شبکه مجازی و امکان استفاده از شبکه‌های مجازی و اجتماعی در آموزش رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. این نتیجه در راستای نتایج حاصل از تحقیق نیرومند (۱۳۹۴) و حمّد (۲۰۱۳) می‌باشد.
 - یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که بین میزان مهارت در بکارگیری شبکه مجازی و امکان استفاده از شبکه‌های مجازی و اجتماعی در آموزش رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. این نتیجه در راستای نتایج حاصل از تحقیق دانیل و همکارانش (۲۰۱۰) می‌باشد
 - یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که بین سن و امکان استفاده از شبکه‌های مجازی و اجتماعی در آموزش رابطه منفی و معنی داری وجود دارد. در حالی که کومار (۲۰۱۲) در این زمینه به رابطه معناداری دست نیافتند.
 - یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که بین سطح تحصیلات و امکان استفاده از شبکه‌های مجازی و اجتماعی در آموزش رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد در حالی که پارک (۲۰۱۰) در این زمینه به رابطه معناداری دست نیافتند.
- نتایج حاصل از رگرسیون نشان می‌دهد که متغیر میزان دسترسی به شبکه مجازی مهمترین متغیر تأثیرگذار بر امکان استفاده از شبکه‌های مجازی و اجتماعی در آموزش می‌باشد. به طوری که این متغیر به تنهایی ۵۹/۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین نموده است. متغیرهای میزان دسترسی به شبکه مجازی، میزان اطلاع و آگاهی از شبکه مجازی و میزان مهارت در بکارگیری شبکه مجازی ۶۵/۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته را باعث شده اند. تحقیقات انجام شده توسط دانیل و همکارانش (۲۰۱۰)، نیرومند (۱۳۹۴) و حمّد (۲۰۱۳) یافته‌ی فوق را مورد تأیید قرار داده است.

پیشنهادها

- با توجه به یافته‌های به دست آمده و نتایج اخذ شده از تحقیق پیشنهادهای به شرح زیر ارائه می‌گردد:
- با توجه به اینکه بیشتر افراد مورد مطالعه زنان هستند، پیشنهاد می‌شود که نظارت کارشناسان بر شبکه‌های اجتماعی مجازی توسط سیاستگذاران حوزه مجازی انجام شود تا از طرفی بتوان با استفاده از امکانات و فرصتهای ایجاد شده در شبکه‌های اجتماعی مجازی شرایط تقویت و گسترش سبک زندگی سالم و بدون تنش را برای زنان مهیا کرد و از تهدیدهای آن نیز با فرهنگ سازی در امان ماند و تهدیدها را تبدیل به فرصت کرد.
 - با توجه به اینکه میزان اطلاع و آگاهی پاسخگویان نسبت به شبکه‌های اجتماعی مجازی زیاد بالا نبود، پیشنهاد می‌شود که آموزش‌های لازم، جهت بالا بردن آگاهی عمومی آن‌ها نسبت به شبکه‌های اجتماعی مجازی داده شود.
 - پیشنهاد می‌شود برای شناخت و استفاده بهتر افراد مورد مطالعه از شبکه‌های اجتماعی مجازی، تصمیم‌هایی اتخاذ شود تا کاربران از استفاده صرف به قصد سرگرمی و تفریح‌رهایی بایند و با کارکردهای دیگر آن، نظیر قابلیت‌های آموزشی که در پژوهش ماستروماتو (۲۰۱۰) به تأیید رسیده نیز آشنایی یابند. برگزاری کارگاههای آموزشی، نصب پوستر، کلاسهای توجیهی و غیره به ویژه در هنگام ورود شهروندان به کلاسها، می‌تواند به این امر شدت و صحت بیشتری ببخشد. همچنین طراحی شبکه‌ای داخلی که با اهداف کشور ایران همخوانی داشته و

مبتنی بر ارزشهای اخلاقی موجود باشد ضروری می نماید. در وضعیت کنونی ما تنها مصرف کننده این شبکه ها و خدماتشان هستیم، گرچه شبکه هایی در داخل کشورمان ایجاد شده اند، اما قابلیت های آنها در حدی نبوده که بتواند جایگزین مناسبی باشد.

- پیشنهاد می شود، آموزش و فرهنگ سازی و نظارت کارشناسانه و مستمر بر فضای شبکه های مجازی و برنامه ریزی برای آینده می تواند پیشنهاد اساسی برای سیاستگذاران و دستاوردکاران حوزه مجازی در این زمینه باشد.

منابع

۱. اسمعیلی، س. و میردامادی، س. م. (۱۳۸۹). بررسی تأثیر میزان تجربه و علاقه مشارکت کنندگان در کلینیک های گل و گیاه بر دانش، مهارت و بینش آنان نسبت به محیط زیست سالم. پژوهش های ترویج و آموزش کشاورزی. سال سوم، شماره ۴، زمستان، ص ۳۰-۱۵.
۲. جوادی نیا، ع. ر؛ عرفانیان، م؛ عابدینی، م. ر. و بیجاری، ب. (۱۳۹۱). تأثیر استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی بر عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند. مجله آموزش در علوم پزشکی، دوره ۱۲، شماره ۸، آبان ۱۳۹۱.
۳. خیراندیش، م. (۱۳۹۰). الگوی امکان سنجی اجرای آموزش های مجازی. فصلنامه راهبردهای آموزش، دوره ۴، شماره ۳، ص ۱۳۷-۱۴۲.
۴. رحمانزاده، ع؛ حقیقی، م. ر. (۱۳۹۲). عوامل مؤثر در افزایش اثربخشی شبکه های اجتماعی مجازی در سازمان های رسانه ای. مجله مطالعات رسانه ای. سال هشتم، شماره بیست و یکم، تابستان ۱۳۹۲.
۵. سرمدی، م. ر؛ معصومی فرد، م. (۱۳۹۴). مطالعه نقش آموزش مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات در کاهش چالش های زیست محیطی. فصلنامه آموزش محیط زیست و توسعه پایدار، سال چهارم، شماره دوم، زمستان ۱۳۹۴.
۶. شهابی، م. و بیات، قدسی. (۱۳۹۱). اهداف و انگیزه های عضویت کاربران در شبکه های اجتماعی مجازی. مطالعات فرهنگ-ارتباطات، سال سیزدهم، شماره بیستم، زمستان ۱۳۹۱.
۷. نیرومند، ل. و ذهابی، ش. (۱۳۹۴). بررسی عوامل مؤثر بر میزان حضور زنان در شبکه های اجتماعی مجازی (مورد مطالعه: زنان ساکن شهر تهران). مطالعات رسانه ای، سال دهم، شماره بیست و هشتم، بهار ۱۳۹۴.
8. Clark, P. and Mayer, R. (2011). "E-learning and the science of instruction". Published by John and Sons. San Francisco.
9. Daniel Stricker, David Weibel, Bartholomäus Wissmath.(2010). Efficient learning using a virtual learning environment in a university class. Available online at www.sciencedirect.com/Computers & Education.Pages 1-37.
10. Hamade, Samir N. (2013). Perception and use of social networking sites among university students. Library Review, Vol. 62 No. 6/7, 2013, pp. 388-397.
11. Kumar, Neeraj (2012). User Perception and Use of Social Networking Sites by Sikkim University Students. 8th Convention PLANNER-2012. Sikkim University, Gangtok, March 01-03, 2012. INFLIBNET Centre, Ahmedabad.
12. Massari, Luisa. (2010). Analysis of MySpace user profiles. Information Systems Frontiers, 1-7.
13. Pandya, K. & Gor, K. (2011). "Knowledge management: A success key for higher education". Fed Uni Journal of Higher Education. 5(1). 16- 23.
14. Park, Ji-Hong (2010). Differences among university students and faculties in social networking site perception and use. The Electronic Library, Vol. 28 No. 3, 2010, pp. 417-431.
15. Ruiz, M. Díaza, M. Soler, J and Pérez, J. (2007). Adaptation in current elearning systems. Computer Standards & Interfaces Volume 30, Issues 1-2, January 2008, Pages 62-70.
16. Sanayei, A. (2011). "Electronic Commerce: A Managerial Perspective". Tehran. Dibagaran Institute (in persian.)
17. Salehi, M. & Hajizad, M. (2010). "Study of general computer literacy among staff of islamic azad university, mazandaran province". Information and Communication Technology in Educational Sciences. 1(1). 39-53. (in Persian)